

Adaletin tarafında bir yönetmen

28 Haziran 2010 Pazartesi 10:43

Sanatçı duyarlılığı ile ülkesinin Filistin'e yaptıklarına hem tanık, hem de anlatıcı olarak katılan İsraili yönetmen Eyal Sivan, "Yafa, Portakalın Otomatığı" filmi ile İstanbul'a konuk oldu.

Ülkesinde yapılan festivali, "Lübnan ya da Gazze'de katliamlar yapılırken seslerini çıkarmamayı seçen, sessizliğini koruyan ünlü oyuncuların ve sinemacıların yer aldığı böyle bir seçkiye katılamam" diyerek reddeden Sivan, "Benim tarafım bellidir. Ben adaletin tarafındayım haksızlığın tarafında değilim" dedi.

Bu yıl üçüncüsü düzenlenen "Dokumantarist İstanbul Belgesel Günleri"nin sıra dışı bir konusu vardı. İsrail'in devlet politikasının en sıkı muhaliflerinden olan, ses getirmiş filmlerinin yanı sıra akademik çalışmalarıyla da tanınan Eyal Sivan son belgeseli "Yafa, Portakalın Otomatığı"nin gösterimi için İstanbul'a geldi. Sivan belgeselinde, yüzyıllar boyunca bütün dünyada Yafa Portakalı olarak bilinen Filistin'e özgü ünlü narenciye'nin görsel tarihini anlatıyor. Yafa Portakalı'nın tarihi aynı zamanda Ortadoğu'nun tarihi. Dokumantarist'te iki gösterimi yapılan belgesel üzerine bir söyleşi bir de ders veren Sivan, DİHA'ya değerlendirmelerde bulundu.

Filistin Dayanışma Grubu'nun bir parçası olduğunu belirterek, aynı zamanda aktivist yönüne de dikkat çeken Sivan, yaptığı filmleri ise Filistin'e karşı bir özeleştiri olarak tanımladı. Kimsenin tarafı olmak yerine adaletin tarafı olmayı seçtiğini belirten Sivan, "Ben İsrail'in yaptıklarını anlatıyorum. İsrail uygulamış olduğu politik ayrımcılığı aktarıyorum. Filmlerimin birçoğu özeleştiri filmidir. Ben ne İsrail'in ne de Filistin'in yanındayım. Ben adaletin tarafındayım haksızlığın tarafında değilim" dedi.

'İsrail demokratım mesajı vermeye çalışıyor'

"Peki Filistinlileri kim anlatıyor?" diye sorduğumuz soruya ise Sivan, "Tarihsel açıdan baktığımızda her zaman Filistinliler itilmişti, ezilmişti, zavallıydı. Önemli olan burada onların kendilerini nasıl tanımladıkları. Bana sorarsanız Filistin sineması onların gerçekliğini yansıtabiliyor. Onların gerçek durumlarını Filistin sineması yansıtıyor" şeklinde yanıtladı.

İsraili biri olarak devletle olan ilişkisini minimumda tutmayı tercih ettiğini belirten Sivan, "İsrail devletini eleştiren belgesel filmler yapıyorsunuz, peki size karşı İsrail devletinin tavrı nasıl?" şeklindeki soruya ise "Kırmızı ışıkla durmak gibi benim İsraille ilişkim. Ayrımcı politikalar uygulayan bir devlette yaşıyorum. Ama ben o topraklardaki ayrımcılığa uğrayan taraf değil aksine ayrımcılığı yapan beyaz elit taraftayım. İsraili yönetmenlerin böyle fimler çekmesi İsrail'de tepki ile karşılanmıyor. Çünkü, hem tüm dünyaya İsrail'de muhalif yönetmenler var ve İsrail o kadar demokrat bir ülke ki muhalif yönetmenler istedikleri gibi filmleri çekebiliyorlar. Mesajını vermiş oluyorlar" sözleriyle oldukça çarpıcı bir cevap verdi.

'Gazze'yi yarı açık cezaevine çeviren ülkenin festivaline katılmam'

Mavi Marmara gemisinin saldırıya uğramasının ardından yaşanan süreci oldukça ironik bir dille değerlendiren Sivan, "Mavi Marmara gemisi uluslar arası sularda devlet töresinin kanıtıdır. Hiçbir gerçek, İsrail'in uluslar arası sularda 9 kişiyi öldürdüğü gerçeğini değiştirmez. Ama bu olaydan sonra, sizin hükümetiniz ve batılı hükümetler Gazze ile ilgilenmeye başladılar. 9 kişi öldü askeri ortak tatbikatlar bitti. Demek ki 100 kişi ölse abluka kalkacak" diye belirtti. Filmlerinin, İsrail'in Tel-Aviv'in kentinin 100. yıl kutlamaları çerçevesinde düzenlenen festivale gösterilmesi talebini neden geri çevirdiğine ilişkin sorduğumuz soruya ise Sivan, festivale yazdığı mektubun bir bölümünü hatırlatarak, "Lübnan ya da Gazze'de katliamlar yapılırken seslerini çıkarmamayı seçen, Filistinli nüfusun sert biçimde geriye püskürtülmesi, üç yıllık abluka ve bir milyondan fazla insanın Gazze'ye hapsedilmesi karşısında da bu sesizliğini koruyan ünlü oyuncuların ve sinemacıların yer aldığı böyle bir seçkiye katılamam" sözleriyle yanıt verdi.

'Ezilen silahlı mücadele verince 'terör' devletler verince politika oluyor'

Demokrasinin azınlıklar üzerinden tanımlanması gerektiğini ifade eden Sivan, "Demokrasinin var olduğunu söyleyebilmek için azınlıkların eşit vatandaş olduğunu, dil, din, kültür üzerine olan tutumla demokrasiyi tanımlarsınız. var ya da yarı var dersiniz" dedi. Hükümetlerimiz azınlıkları ezme konusunda işbirliği yaptığını, azınlıkların hakları üzerine işbirliği yapmaları gerektiğini vurgulayan Sivan, "Bu söylemlerime karşın, 'bana haklısın ama terör var diyeceklerdir' Bir azınlık silahlı mücadeleye girence terör oluyor. Ama devlet silahlı mücadeleye girince devlet politikası oluyor. Mavi Marmara olayında devletlerin de terörist olduğunu gördük. Ben, sivil topluma inanıyorum, hükümetlere inanmıyorum" diye konuştu.

İsrail ve Türkiye'nin benzerliklerini karşılaştırdı

Güncel politik gelişmelere ve İsrail-Türkiye ekseninde süren tartışmalarda değinen Sivan, Türkiye ve İsrail'in milliyetçilik açısından birbirine çok benzediklerini kaydederek, "İsraili biri kendi ülkesinin çok demokratik olduğunu söyleyecektir. Ama Ramallah'da yaşayan bir Filistinliye sorarsanız, İsrail'in anti demokratik olduğunu söyleyecektir. İstanbul'da yaşayan burjuva biri kendi ülkesinin ne kadar çok demokratik olduğunu anlatırken doğuda yaşayan bir Kürt, Türkiye'nin antidemokratik olduğunu söyleyecektir" diye karşılaştırma yaptı.

Eyal Sivan kimdir?

Hayfa'da doğan Marksist İsraili yönetmen Eyal Sivan, bir süre fotoğrafçılık yaptı. 1985'e Paris'e yerleşerek belgesele yöneldi. İlk filmi "Aqabat-Jaber, Geçerken"de (1987) mülteci kampındaki Filistinlilerin gündelik yaşamını anlattı. Pek çok ödül alan bu filmin ardından yaptığı "Izkor: Belleğin Köleleri" de büyük ses getirdi. 2004'te Filistinli meslektaş Michel

Khleifi ile birlikte "Rota 181: Filistin-İsrail'de Bir Yolculuktan Fragmanlar" adlı belgeseli gerçekleştirdi. Tarihsel bellek, resmi tarih ve belgesel sinema üzerine derinlemesine alışan Sivan'ın hemen her filmi büyük tartışma yarattı. Yapıtları Berlinale, Toronto, IDFA, Cinma du Rel, Sunny Side, SFIFF, San Sebastian, Leipzig gibi saygın festivallerde gösterilen ve en son "Yafa, Portakalın Otomatığı" filmini yaptı.

<http://www.yuksekovahaber.com/haber/adaletin-tarafinda-bir-yonetmen-32943.htm>